

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ՅՈՎՆԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
(Սեբաստացի)

891 99
4-89

ՏԱՂԻ ՅՈՒՇԵՐՈՒ

ՀԻՍՄԻՅԵԹ ԽԱԹՐԵԼԵՐԻ

ԶԱԹԱՆԱ

Եւթ - Սիւրիս

900.000-000

№ 2003

ՄԱՅԻՂՈՒԿԻ ԵՄՄԻՆԵ
(իրականացվում)

ՅՈՒՆԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

(Սեբաստացի)

53645-ահ

ՏԱՂԲ ՅՈՒՇԵՐՈՒ

Յիշատակ գրած եմ ոտանաւորներս
1931 ապրիլ 10 թուականիս.

Գրիչս տաւ ձերմակ թուղթիս.
Ոտանաւոր չարեցի իմին անունիս:

Ով տեսեր էր պղտիկ հասակին
Նեղուած օրերուս այնչափ համբերութիւն
Օտար երկրի մէջ թաղէցի հինգ հոգին
Անյիշելի սուբիափ հոգին:

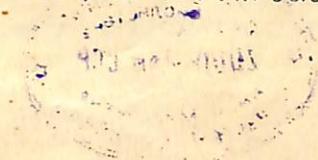
Ղախ չբաւ նեղուած հոգիս
Փառք տուի իմին տէրիս
Գիշերներ անքուն էր տանջուած հոգիս
Հրեշտակներ բռնած էր իմին ձեռքիս:

Նայեցա աշխարհքին պարապութեան
Հոգ տարի ֆրանսական զինուորութեան
Հաստատ չարմեղայ չան թշնամութեան
Ոտանաւոր չարեցի անցեալ նեղութեան:

Առաջն ունէինք հոգի մը միևնոյն
Սեւ օրէր անցուցինք 1930 տարուոյն
Մինակս մնացի փետրուար ամսոյն
Սեւ քաշեցի աւունիս գոտյն:

Ներէ տէր Աստուածս իմին մեղքեր
Մտքէ չեմ հաներ քուկին խօսքեր
Դուն էիր ինծի տրուող նեղ օրեր
Անուշ խօսքերուդ եմ հաւատացեր

ՅՈՒՆԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Երմէնի շալըկան կէյմէղ զարայար
Նէ մօտա չըգ՛րջ կէղինիպ արարլար
Աթալլար իքի գատէհ առաջնորդարան պասարլար
Մէսրուֆ չօգ տէյու գարրլար սօշարլար :

Սուրիա ահայիսի եաթմըլ ույգու տա
Էրմէնի կէնճլէրի կէճէ սօգագտա
Հնչակ Դաշնակ մէսէլէսի օյնար օրթատա
Գըզլար կէլիննէր հէր կիւն իչլէր ֆապր/գատա :

Երքէքլէր իչէ կիսէր ֆիւրրի ըրազը
Գըզլար իչէ կիտէր տիչիւնիւր ֆիստան
Բարամ պօչա կիթմէսին արարրմ էյի պիչէնի
Օ պիր ֆիստանտան գըսա օլսուն զօճամ սէօյլէտի :

Երմէնինին Ալլահը բարա վէ ալթուն
Պօյնուլարընա ասարլար զէն ճիրտին զօրտօն
Պուրմամ կէօրիւնսին տէյու կէյլրլէր զօրտուղ ֆստան
Բրիստոսուն աթէչի էքսիկ օլմայս ճա, պաչընըզտան :

Հաֆիթատա իչլէրի հօգ էէ չարէ
կէյտիկլէրի տէրվիչ կրուրը պազգի պիչարէ
Պազար կիւնիւ կէյինիք պազար սիւսիւնէ
Գարըսընըն պօեունա պազմա իլլէ չէնթէսինէ :

Քիլէսէնին հավուսու պազար չարուսու
Իչլէրի կիտէրսէն ունուտուրսուն տօվասը
Քիւննիւք լազըմ տէկիլ օլուր տիւմանը
Ահայրնէ եէթէր գըզլարըն զօլանեայ զօղուսու :

Սուֆրանկա տէյէրէք վազ կէչմէ
Տօլտուրմուչ գըրրգ լէպլէպիի ճէպինէ
Էթրաֆընա պազար տղընա աթար պիր թանէ
Այնէսի չըգարըպ պազար ալթուն տիչիւնէ :

Եվինէ կիրսէն զօգու տան տուրուլմազ
Տըշարը չըգարսան էրքէքսիկ օլմազ
Աղըրնա պազարսան չալըմտան կէչլմէզ
Գօճար էրքէք տէյ բիէսիեկ ալմազ :

Պարրարա գուսուր պուլմամ սուչըլ տէյիլ
Լաճիվթ ճաղէթին ետագսը պիչաղ մէնալի
Էթէկճէ կին տիւլմէլլէրի սուրխտա պուլւնմալլ տէկիլ
Աեազգապընըն էօքճէսինէ պազ կէրի չէյիլ :

Պէնիմ գորգում եօզ խտէրու տուչէր
Էթրափտագի օլանը իֆատէյէ չէքէր
Էրմէնիճէ պիլմէյ Թիւրքճէ սաչար
Քէնտիւնի զըլըլը իսանընա պէնդէր:

Ալանտան գորգմաղ աճրսր տույմազ
Արապայա պինէր ֆիյէթի սօրմազ
Էփէ եէթ իշիր գօճասընը պուլմազ
Չէնթէի աչմաղա չարըլըր չէնթէ աչըլմազ:

Չէնթէսէ բարա եօզ քէնտի պիլիր
Պօրճուլար թօփլանսա քէնտինի սաթար
Գօճասը պէօյէ իշլէրէ պագմաղ քէնտինտէն պէթէր
Սաճըլ վարադալար ալթընտա գէնտիլէրինի սաղլար:

Պազ էրմէնի ալլանըն պըչակը քէօր չափուկ գէսէր
Նէրէ գաչարսանըղ օրատայ կէչէր
Ճանընըղ ալմազ սրրթընըղ սօեար
Գըլ վազթընթա պու աթէշի պիղէ ըլայըղ կէօրիւր:

Ալլան նէ տիր ալլէսինէ սէօյլէր
Տիւնեհաեը գէնտի խալք էթմիշ իշտիկի ջօոպայ տըր
Աթէշ ուլաչընճայ գէնտինի գաչըրրըր
Քրթապը Քրիստոսու օրթաեա սլրը կիւղեւճէ սէօյլէր:

Էյ եիկիթ գարբեա չարմ էտիպ ալլանը ունու թմա
Աթէշտէն գաչաբըլըն ապընտան չըգարմայ
Պու գատար բարա թօփլանմը տէյ քէնտին ալտանմա
Պու կիպի կիւննէրի սաղլա ունու թմա

Պչակ կէօոտէրոի չափուկ ունու թտուկ
Ալաֆրանկանըն եօլունու պուլտուկ
Էմնէպիլէրտէն չօղ իւստիւն օլտուկ
Պչագտան գաչաբը աթէշէ տիւշտիւկ

Տէնիղէ աթաը սուտա պողտու
Սաղ գալան եէտի թիւրքիւն սօն թօփուղը
Պուլունմաեօր էրմէնինին ֆիղան սօնու
Չէր էրմէնիէ պիր մէլէյիք վէրսէ թանըմաղ տիւկիւն
կիւնիւ:

Իւչիւնճիւ ալլանըն իշի եըլտըրըմ
Պաչընըղայ կէլմէտէն տուվայա տալըն
Քէնտինիղի ալլանա թէսլիմ էտին
Սիւսիւնիւղիւ պրագըն ճանընըղ գուրթարըն:

Պէլճէկի պու տըր խապերինիղ օլտուն
Րուպանըղ չօղ վաղըթ սիեան օլտուն
Գըղ կէլին գիլիսէտէ իշի եօզ նիչիւն կէթսին
Անասը տուվա պիլիւրսէ զըղընա էօյրէթսին:

Տէօրախնձիւ վերձէկի սու թու ֆանը
Գինսէ պրագմագ կէթ իրիր սօնու
Ալլահա տուվա էտին նէ օլաճագ մաղչար կիւնիւ
Պիրպիրինի պուլամաղ օ միսիլլի նուր եէրի:

Կանրլտըմ կիթտիմ քիլիսէյէ պաղար կիւնիւ
Գարրլար պիթիր էմիչ էվտէքի սէօղիւ:

Պունու եազան նէ բուհանի նէ բորոտիսթան
Պոպարնտան կէօրմիւչ ասլի լուսաւորչական
Սորմաեա լիզիւմ եօզ սիվաղըն պուրճան քէօեիւնտէն
Խամիմ տէ սիզէ պախչիչ Յովնան գրիգորեան:

ՅՈՎՆԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Տեսքան էրմեցիլեից սիւրկիւնիլուկի վէ էրմեցի
Ֆեսայիլեից իօերեքի, Սիվագ վիլաեքից 1915
սեցեսիցեց 1920 յէ գաւար:

1. — 1915 սէնէսինտէ վաթան տաղըլտը
էրքէք օլան իբլէրէ տիւզիւտիւ
Պըջակ քէսմէղ օլտու բալթա եէօրիւտիւ
Տինի օլմաեանըն էլինէ տիւչիւլտիւ:
2. — Քէօյլէր իջինտէ էրքէք գալմատը
Սապի սիւպիան անասը եիթիրտի
Գորգուսու օլմաեան տաղլարա ջըզտը
Մէմէքտէ օլան ալլահ չաղըրտը:
3. — Պօփլանտը անա պաճըլար
Պիր թաս սուեա հասրէթ գալտըլար
Ճանտարմա օլանլար աթըլը օլտուլար
Գըղլար կէլինլէր իջինտէն սէյտիլէր:
4. — Անա վէ պաճըլար ջըզարտըլար եօլա
Կէօզ եաչլարընան պագմատըլար էվլատտ
Պիր եաչ օլան սապիլէրի սարտըլար գուտաղա
Աթտըլար եօլ իւզէրինէ պագմատըլար արգանա:
5. — Աջօլա ջըզանլար հիսապը եօզ սաեըսը
էօյլէնէ գալմատը պիր թանէ ճաննը
Չամաչըր պէօլիւնիւր հէփիսի գաննը
Չարչըտա սաթըլըր էրմէնի մալը:

6. — Միվազ վիրայէթի պէօյիւք պիր գազա
 էրմէնիլէրի տիւշիւրտիւլէր տիւշտէն տաղլարա
 Պիր ուճւո եէթիշտի Մուրատ ըրմագա
 Տիւսիզ ըրմագ գապուլ էթմէյիպ չըգարտը քենարա :
7. — Քսերզա պինտիրիփ քիւրէք վուրմատըլար
 օրթա եէրինտէ սուեայ աթտըլար
 Ճաննը օլան եիւղէր ջապալար
 Քենարտա օթուրմուչլար սէյրէ պագարլար :
8. — Մէֆիլ էրմէնի տաեանըր աղրեա
 Օճագլար սէօյիւնտիւ տիւշտիւ տուղաղա
 էօլէնլէր սաերլմագ ըրմագ քենարընտա
 Թիւրք չօճուղարը ալըշտը գասապլըղա :
9. — Տերզօր ջէօլլէրի գուժուլ վէ սըճագ
 Անա գուզուլարը ուլաշտը եալըն այագ
 Քէմիքլէր թօփլայըպ վէրտիլէր ջատըրա տիրէք
 Տիւշտիւք պիր տէֆա նասըլ գաշագ :
10. — Ուզսգտան կէօրիւնիւեօր սըճակըն տիրէկի
 Քիմսէ պիլ ՚էզ ֆուգսրէի վէ զէնկիինի
 Այագլարըն էթլէրի եանտը կէօրիւնիւեօր քէմիկի
 Կիւլ եիւ զլիւ օլանլար քէօթիւր կիպի սէօյիւնտիւ :
11. — Մա տէմէյէ գուտուրէթ զալմատը
 Ալլահ իմտատը պիղէ ուլաշմատը
 էօլէնլէր պիլիմէզ գիմ պիլիւր սաերսը
 Աչըմըզ էքմէկիմիզ պուլուսսա օթ քէօքիւ :
12. — Ունութտու էրմէնի օ կիւննէրի
 Պուստան էվէլ օգօւեուս չըգան տէսթանը
 Պիր եիւրէք օլուպ չալըշըն „տիքին Հայաստանը“
 Միլլէթլէրտէ պիւսին վար տըր էրմէնի սահիպի :
31. — Մղտաղա չըգտը էլլի էրմէնի
 եաման աղլաթտը սիվազ վիրայէթի
 Թիւրքլէրէ պրագմատըլար գոյուն սիւրիւսիւ
 Շաշա գալսը Թիւրք հէօքիւմէթի :
14. — Մամուէլ չաուշ տէտիկլէրի ֆէտաի պաշը
 31 կիշի իլէ կէշիրտի տաղլարըն պաշը
 Պըբըզլարը պաղլամըշ գուլագ արգասը
 Գուրշուսնարը փաուլեօր Ռուս ֆիշէկի :
15. — Միսակ չաուշ տէտիկլէրի առը Պուրճանը
 եանտա պուլուսուր կէնճ օլան եաշը
 Պին պէշ եիւզ չէթէ ապուուգա էթտի տաղը
 Միլահըն սէսինտէն տույմագտը աճը :

8354

16.— Վուրուլտոււմ գօլոււմտան սարտըմ մէնտիլ
Սիլահըմ տուրուպ պագընօր մաիլ մաիլ
Եէկէնիմէ պագտըմ եէրի չօգ կիւղէլ
Ինթիգամըմը ալմաղսան էթմէմ սանա հալալ :

17.— Պղտաղ տէտիկլէրի օրման վէ տիւմանլըգ
Միսակ չաւուչ վուրուլտու օրթալըգ գարանլըգ
Սամուէլ չաւուչ եէթիշտի պուլամատը սաղլըգ
Եարէլի օլանլար իստէմէտի շաչկընլըգ :

18.— Պապահ օլտու օրման ինիլէր
Միսակ չաւուչուն գէլլէսի կէլմիչ նըշան ալընըր
Թիւրք հէօթիւմէթիինին չալկըլարը չալընըր
Չէթէլէրին էօլիւսիւ մէղարտէ կիղլէնիր :

19.— Պամուէլ չաւուչ սէօլլէմիչ եաչասըն ալ Օսման
Տէօրթ սէնէ դարֆընտայ վուրտուլար պիր էրմէնի
Պայրագլար սալտըրըր պուլամաղ հալանը
Թարիլլէրէ գայտ էյլէսին էրմէնի շանը :

20.— Երքէք օլան չըգսըն գարչըմայ
Չէթէլէրին էօլիւսիւ սաղլամայըն արգահա
Ֆիշէքլէրիմ թիւքէնսէ թէսլիմ օլմամ սիղլէրէ
Վալի բաչատան էմիր ալըն տէօնիւն կէրիյէ :

ՅՈՎՆԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Սեբասացի

2013

U. S.

Am